

İstanbul elektrik işleri umum müdürlüğü ile Tramvay ve Tünel idaresi teşkilât ve tesisatının İstanbul belediyesine devredilmesine dair kanun lâiyhası ve Nafia, Dahiliye, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (I/117)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı: 6/2257

3 - V - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ile İstanbul Tramvay ve Tünel idaresi teşkilât ve tesisatının İstanbul belediyesine devredilmesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 28 - IV - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. B. Saydam

Esbabı mucibe

Satın alınan İstanbul elektrik imtiyaz ve tesisatı ile Tramvay ve Tünel imtiyaz ve tesisatının işletilmesi haddizatında âmme hizmetlerinden bulunması ve bu tesisatın kâffesi de İstanbul belediye sınıırı dahilinde olması ve 1580 numaralı belediye kanununun 157 nci maddesinde de belediye sınıırı dahilindeki su, elektrik, havagazı, tramvay ve emsali gibi imtiyazlı Şirketlerin mukavelenelerindeki müddetin hitamında Devlete intikal edecek olan bilcümle tesisat ve emvalin bedelsiz olarak belediyelere devri ve Hükûmetin mübayaa hakkı için kabul olunan müddetin hulûlünden itibaren belediyelerin müracaat ve talebi üzerine mübayaa bedeli belediyeler tarafından temin edilmek şartile Şirket tesisat ve emvalinin belediyeler namına Hükûmet vasıtasile mübayaa yazılı bulunması göz önüne alınarak İstanbul belediyesine devri için hazırlanan kanun lâiyhası ilşik olarak sunulmuştur.

Kanun lâiyhasındaki başlıca mevad 3481 numaralı kanun esaslarından mülhem olarak tanzim olunmuştur. Bu kanunun 19 ncu maddesile de İstanbul Elektrik umum müdürlüğünün uhdesinde bulunan bütün tesisat, teferruat ve mevcudatının 1944 senesinden sonra İcra Vekilleri Heyeti kararile İstanbul belediyesine devrine salâhiyet verilmişti. Bu idarelerin teşkilâtının toplu bir halde bulunmasını temin edeceği ve umumî ve müşterek masrafı da tasarrufu kâfil olacağı düşünülerek lâiyhada «İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel işletmeleri umum müdürlüğü» nün teşkili derpiş edilmiştir.

Şebekelerdeki noksanların ikmali ve bazı aksamının teedid ve tevsii gibi mübrem ve zarurî ihtiyaçlar temin olunduktan sonra hâsılat bakiyesinden İstanbul belediye bütçesine irad kaydolunacak mebalig ile de İstanbul şehrinin imarı için belediyenin muhtaç bulunduğu malî kudretin arttırılmasına imkân verilmiş bulunmaktadır. Bu sebeblere binaen lâiyhanın kanuniyet iktisabına müsaade buyurulması arz olunur.

Nafia encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafia encümeni
Esas No. 1/117
Karar No. 9

10 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ile İstanbul tramvay ve tünel idaresi teşkilât ve tesisatının İstanbul belediyesine devredilmesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 28 - IV - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Başvekâletin 4 - V - 1939 tarih ve 2257 numaralı tezkeresi ve esbabı mucibesi Encümenimizde okundu ve Dahiliye vekili ve Nafia vekâleti memuru mahsusu huzurile konuşuldu.

Encümenimiz Hükmetin esbabı mucibesinde dermeyan edilen sebeplerle yapılacak bu devrin İstanbul şehrinin imarı için belediyenin muhtaç bulunduğu malî kudretin arttırılmasına imkân verilmiş olacağı mütaleasını tamamilen yerinde ve muvafık görerek merbut kanun lâyihasının Hükû-

metin teklifi ve hile aynen kabulünü muvafık bulmuştur.

Bermucibi havale Dahiliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Nafia E. Reisi	M. M.	Kâtib
Erzincan	Eskişehir	Manisa
A. Samih İtter	İzzet Arukan	Osman Erçin
Afyon Karahisar	Ankara	Ankara
M. Gönenç	A. Baytın	E. Demirel
Çoruh	Elâziğ	İzmir
A. Erem	F. Z. Çiyiltepe	S. Epikmen
Malatya	Malatya	Tunçeli
M. Ş. Özpazarbaşı	V. Çınay	Sami Erkman
Yozgad		
V. İzbudak		

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye encümeni
Esas No. 1/117
Karar No. 8

16 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ile İstanbul Tramvay idaresi teşkilât ve tesisatının İstanbul Belediyesine devredilmesi hakkında hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 28 - IV - 1939 tarihli içtimamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının gönderildiğine dair 2257 numaralı ve 3 - V - 1939 tarihli Başvekâlet tezkeresi Nafia encümeni mazbatasile birlikte encümenimize tevdi kılınmış olduğundan Dahiliye ve Münakalât vekilleri ve Nafia vekâleti Şirket ve müesseseler umum müdürü hazır buldukları 10 - V - 1939 tarihli içtimamımızda okundu ve müzakere olundu:

Satın alınan İstanbul elektrik ve tramvay ve tünel imtiyazlarının İstanbul belediyesine verilmesi hakkında Hükümetin tesbit etmiş

bulduğu mucib sebepler varid görüldü:

Bu kanun ile İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğünün teşkilât ve işletilmesine dair 3481 numaralı kanun ilga edilmekte olmasına mebni ilga tarihinden itibaren umum müdürlük hizmetlerine alınacak ve hizmetten çıkarılacak olanlara aid muameleler mercisiz kalacağı ve bu husus hakkında yeni kanuna hüküm konulmadığı takdirde tayin ve tebdil salâhiyetinin belediye reisliği ile umum müdürlüğe aidiyeti gibi bir telâkki hâsıl olacağı ve halbuki umum müdürlük şeflerinin tayin ve tebdilleri salâhiyetinin Dahiliye vekâleti uhdesinde bulundurulması teşekkülün daha müsaide bir vaziyette çalışabilmesini temin edeceği için lâyihanın 11 nci maddesi bu düşünceye uygun

olarak genişletildi ve lâyihamın 5, 7, 9 nu maddeleri üzerinde de ifade tashihleri yapıldı.

Havalesi mucibince Gümrük ve inhisarlar encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Da. En. Reisi	Reis V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Mardin
C. Uygadın	Atıf Tüzün	Edib Ergin
Kâtib		
Yozgad	Ankara	Antalya
Z. Arkant	Fevzi Daldal	R. Kaplan

Balıkesir	Bursa	Bursa
S. Uzay	F. Güvendirin	Fazlı Güleç
Çanakkale	Çorum	Edirne
H. E.	İ. Kemal Alpars	O. Şahinbaş
Erzurum	Erzurum	İzmir
Z. Soydemir	N. Elgün	M. R. Mimaroglu
Kars	Kars	Kayseri
E. Özoğuz	Z. Orhon	N. Toker
Malatya	Samsun	Sivas
Emrullah Barkan	M. Ali Yörüker	Mitat Ş. Bleda
Tokad	Zonguldak	Zonguldak
Galib Pekel	İ. E. Bozkurt	Rifat Vardar

Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası

T. B. M. M.
G. ve İ. Encümeni
Esas No. 1/117
Karar No. 5

16 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü İstanbul Tramvay ve Tünel idaresi teşkilât ve tesisatının İstanbul belediyesine devredilmesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 28 - IV - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Başvekâletin 4 - V - 1939 tarih ve 2257 numaralı tezkeresi ve esbabı mucibesi Encümenimize havale edilmekle Dahiliye vekili ve Gümrük ve inhisarlar vekâleti müsteşarı hazır bulunduğu halde müzakere ve tedkik edildi.

Bu kanunun yalnız 10 nu maddesi gümrük muafiyetini ihtiva ettiğinden dolayı Encümenimizi alâkadar etmektedir. Bu hak ise esasen 2381 numaralı kanunla mukaddema verildiğinden do-

layı Encümenimizce muvafık görülmüş ve kanunun bütün maddeleri Dahiliye encümeninin tadilleri ve hile kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Maliye encümenine vermek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

G. ve İ. E. Rs. N.	M. M.	Kâtib
İstanbul	İstanbul	Diyarbakır
S. Uraz	S. Uraz	C. Çubukçu
Çanakkale	Çorum	Denizli
Atıf Kamçıl	S. Köstekçioğlu	F. A. Akça
Denizli	Eskişehir	Mardin
Dr. K. Samanlı	Özdamar	S. Düzgören
Trabzon	Yozgad	
D. Eyuboğlu	Ekrem Pekel	

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Esas No. 1/117
Karar No. 9

18 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ile İstanbul Tramvay ve Tünel idaresi teşkilât ve tesisatının İstanbul belediyesine devredilmesi hakkında hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetince

28 - IV - 1938 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası 4 - V - 1939 tarih ve 2257 sayılı Başvekâlet tezkeresi ve bağlı esbabı mucibesi ve Nafia, Dahiliye, Gümrük ve inhisarlar encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimizde Dahiliye vekilinin huzurile müzakere ve tedkik edildi :

Encümenimiz Hükûmetçe satın alınan İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel imtiyazlarının İstanbul belediyesine devrini 1580 sayılı belediye kanununun 157 nci maddesine ve İstanbul belediyesine bağlı bir teşkilât tarafından işletilmesini aynı kanunun 19 ncu maddesile belediyelere verdiği hak ve salâhiyetlere uygun bularak kanun lâyihasını müzakereye lâyık görmüş, Gümrük ve inhisarlar encümeni tarafından da tasvib edilen Dahiliye encümenini metnini müzakereye esas tutmuştur.

Kanun lâyihasının encümenimizi bilhassa alâkadar eden malî hükümlerinin satın almadan sonra teşkilât ve işletmeye dair çıkarılmış olan 3481 sayılı kanunla kabul edilen maddelerin hemen aynı bulunduğu görülmüştür. Bu cümleden olarak yeni umum müdürlüğün ticarî usullere

göre işleme için bazı muhasebe kanunları hükümlerinden istisnası, tâbi olacağı kazanç vergisinin nisbeti ve istimlâk kolaylıkları hakkındaki 5, 13 ve 14 ncü maddelerin hükümleri 3481 sayılı kanunun 5 nci, 17 ve 18 nci maddelerile İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü için kabul edilmiş bulunmakta idi.

Bir yıllık tecrübeden sonra bu işletmenin de diğer Devlet ve belediye işletmeleri gibi gerek bütçesi ve malî muamelâtının kontrolü ve gerek memurlarının hak ve terfihleri bakımından salim ve devamlı usuller vazına imkân hâsıl olacağı teemmül edilerek kanun lâyihası Dahiliye encümeninin teklifi dairesinde kabul edilmiştir.

Bütçe encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye E. Reisi	M. M.	Bu M. M.
Ağrı	Afyon K.	Kâtib
<i>İhsan Tav</i>		Rize
İstanbul	Kayseri	<i>K. Kâni</i>
<i>A. Bayındır</i>	<i>Ö. Taşçoğlu</i>	Kırklareli
Kırşehir	Kocaeli	<i>H. Kuleli</i>
<i>İ. Özkan</i>	<i>İbrahim Tolon</i>	Manisa
		<i>F. Kurdoğlu</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 48
Esas No. 1/117

31 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ile İstanbul Tramvay ve Tünel idaresi tesisat ve teşkilâtının İstanbul belediyesine devredilmesi hakkında olup Başvekâletin 3 - V - 1939 tarih ve 6/2257 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Nafia, Dahiliye, Gümrük ve inhisarlar ve Maliye encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Dahiliye, Maliye vekilleri ve alâkadar memurlar hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu :

Elektrik, Tramvay ve Tünel gibi tesisat amme hizmetini alâkadar etmekle beraber belediyelerin iştigal ve imtiyaz mevzuları dahilinde bulun-

masına binaen İstanbulda mevcud olup Hükûmetçe şirketlerden satın alınmış olan bu işlere aid tesisatın esasen belediyeye devri mukarrer idi.

Lâyiha, 3481 numaralı kanunun tesbit ettiği beş senelik müddetin sonuna varmadan bu işin yapılmasını tazammun etmek itibarile lâyihanın esası kabul edilmiş ve yalnız muhasebe usullerine ve murakabenin sureti ifasma dair bazı hükümler de ilâve edilmiş ve buna göre tadil veya tesis edilen maddelerle lâyiha kabul olunmuştur.

Müstacelen müzakere edilmek dileğiyle umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek

Reisliğe sunulur.

Reis	R. V.	M. M.	Kırklareli	Kırklareli	Kırşehir
İsparta	Kayseri	Trabzon	B. Denker	Ş. Ödül	M. Seyfeli
Mükerrem Ünsal	F. Baysal	Sarı Day	Konya	Kütahya	Malatya
Kâtib			R. Türel	A. Tiridoğlu	O. Taner
İstanbul	Bolu	Çanakkale	Malatya	Mardin	Muğla
F. Öymen	Dr. Zihni Ülgen	R. Bulayırılı	M. Öker	R. Erten	H. Kitabçı
Elziğ	Gümüşane	igel	Ordu	Sivas	Urfa
M. F. Altay	D. Sakarya	T. C. Beriker	H. Yalman	Remzi Çiner	Sami İşbay
İstanbul	Kastamonu	Kayseri	Yozgad		Yozgad
G. Bahtiyar Göker	Tahsin Coşkan	S. Serim	A. Sungur		S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Istanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ile
Istanbul Tramvay ve Tünel idaresi teşkilât ve
tesisatının İstanbul belediyesine devredilmesine
dair kanun lâyihası*

MADDE 1 — a) İstanbul Türk Anonim Elektrik Şirketi imtiyaz ve tesisatın satın alınması dair mukavelenamenin tasdikı hakkındaki 3480 numaralı kanuna merbut 23 Mayıs 1938 tarihli mukavelenamenin bahşeylediği bilcümle hukuk ve vعاibi ile İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü teşkilât ve tesisatı;

b) Bu kere imtiyaz ve tesisatı satın alınan İstanbul Tramvay ve Tünel teşkilât ve tesisatı; satın alınmalarına dair 7 ve 8 - 2 - 1939 tarihli mukavelenamelerin verdiği bütün hukuk ve vعاibi ile İstanbul belediyesine devrolunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanunla İstanbul belediyesine devrolunan idareler «Istanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel işletmeleri umum müdürlüğü» adı ile kurulacak hükmî şahsiyeti haiz ve İstanbul belediye reisliğine bağlı bir umum müdürlük tarafından idare olunur.

MADDE 3 — Bu umum müdürlüğün vazifeleri:

Satın alma mukavelenamelerindeki şartlara göre teslim muamelelerini yapmak,

Satın alma mukavelenamelerinin temin ettiği hak ve menfaatleri istifa ve tahmil ettiği vecibeleri ifa etmek,

Istanbul Rumeli, Anadolu yakaları ile civarında ve Adalarda elektrik kudreti tevzi etmek üzere elektrik tesisatını ve elektrikli tramvay şebekesini tünel tesisatını ihtiyaca göre tanzim, islah, tadil, tevsi ve bu hususta istimlakât yapmak ve işletmelerine hâdim bütün muameleler ve teşebbüslerde bulunmak ve lüzum görürse trolleybüs ve otobüs servisleri ihdası suretile münakalâtı temdid ve takviye etmektir.

MADDE 4 — Halen tatbik edilmekte olan tarifelerin ve idare ve işletme ve tesise müteallik usul ve esasların icabına göre usulü dairesinde tadil ve tebdiline Nafia vekili salâhiyetlidir.

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Istanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ile
Istanbul Tramvay ve Tünel idaresi teşkilât ve
tesisatının İstanbul belediyesine devredilmesine
dair kanun lâyihası*

MADDE 1 — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel idareleri teşkilât ve tesisatının İstanbul belediyesine devrine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel şirketlerinin satın alınmasına dair mukavelelerin tasdiki hakkındaki kanunlarla bu kanunlara bağlı mukaveleler mucibince Hükûmete intikal eden imtiyaz hakları ve bircümle tesisat ve mezkûr —kanunlarla vücade getirilmiş olan teşekküller bütün hak, salâhiyet ve vecibelerile İstanbul belediyesine devredilmiştir.

MADDE 2 — Hükûmetin ikinci maddesi aynen

MADDE 3 — Umum müdürlüğün vazifeleri :

A) Kendisine intikal eden menfaatleri istifa ve tahmil edilen vecibeleri ifa etmek,

B) İstanbulun Rumeli ve Anadolu yakaları ile civarında ve Adalarda elektrik kudreti tevzi etmek üzere elektrik tesisatını ve elektrikli tramvay şebekesini ve tünel tesisatını ihtiyaca göre tanzim, ıslah, tadil ve tevsi etmek ve bu işler için muktazi gayrimenkulleri istimlak etmek ve işletmelerine hâdim bütün muameleler ve teşebbüslerde bulunmak ve lüzum görülürse trolleybüs ve otobüs servisleri ihdas etmek suretile münakalâtı temdid ve takviye etmektir.

MADDE 4 — Halen tatbik edilmekte olan tarifelerin ve idare ve işletme ve tesise müteallik usul ve esasların icabına göre usulü dairesinde tadil ve tebdiline Nafia vekili salâhiyetlidir.

Bu tarifeler haricinde ücretli veya meccanî olarak hiç bir şahıs ve müesseye elektrik ce-reyanı verilemez.

Hü.

Da. E.

MADDE 5 — Bu umum müdürlük ticarî usullere göre işletilir. Muameleleri arttırma, eksiltme ve ihale ve muhasebei umumiye kanunlarına ve belediye muhasebe nizamnamesi hükümlerine tâbi değildir.

Memurin, maaş ve Devlet memurları maaşatının tevhid ve teadülü hakkındaki kanunların hükümleri bu idare memurları hakkında tatbik edilmez.

MADDE 6 — Her takvim senesinin hitamından itibaren altı ay içinde idarece usulü dairelerinde bir bilânço tertib edilerek tedkik edilmek üzere bir nüshası İstanbul umumî meclisine tevdi edilir.

MADDE 5 — Umum müdürlük ticarî usullere göre işletilir. Muameleleri arttırma, eksiltme ve ihale ve muhasebei umumiye kanunlarına ve belediye muhasebe nizamnamesine tâbi değildir.

Alım ve satım işleri Dahiliye ve Nafia vekâletlerince konulacak usullere göre idare edilir.

Memurin, maaş ve Devlet memurları maaşatının tevhid ve teadülü hakkındaki kanunların hükümleri bu idare memurları hakkında tatbik edilmez.

MADDE 6 — Hükûmetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

İş veya mukavele icabı meccanen verilecek elektrik cereyanı tarife cedvellerinde gösterilir.

MADDE 5 — Umum müdürlük, bu kanunda yazılı esaslara ve hususî hukuk hükümlerine göre idare olunur. Muameleleri; arttırma, eksiltme ve ihale ve muhasebei umumiye kanunlarma ve belediye muhasebe nizamnamesi hükümlerine tâbi değıldir.

Alım ve satım işleri, Dahiliye ve Nafia vekâletlerince konulacak usullere göre idare edilir.

MADDE 6 — Umum müdürlüğün idare ve işletme masraflarını ihtiva eden bütçelerile kadroları Umum müdürlükçe hazırlanarak belediye meclisince tasdik olunur. Bunlardaki değışiklikler hakkında da aynı muamele yapılır.

Bütçelere mütenazır katğı hesaplarla birlikte bilânçolar, tedkik ve tasdik edilmek üzere sene sonundan itibaren altı ay içinde belediye meclisine verilir. Belediye meclisinin tasdıkı Umum müdürlüğün ibrasını da tazammun eder. Tramvay için meccanen verilebilecek paso mikdarı icab ve zarurete göre ve mikdarı 300 zü geçmemek şartile her sene bütçesile birlikte belediye meclisince tesbit edilir.

Belediye meclisi, Umum müdürlüğün bilcümle muamelât ve hesabatını tedkik ile mükellef olmak ve uhdelerinde başka hiç bir vazife bulunmamak üzere mütehassıs iki zatı her sene Umum müdürlük murakıblığına tayin eder. Bunların aylıkları Umum müdürlük bütçesinden ödenmek üzere bu meclisçe tesbit edilir. Murakibler muamelâta müdahale edemezler ve icra işleriyle meşgul olamazlar.

Umum müdürlükçe hazırlanacak bütçe lâyhaları ve tadilleri evvel emirde murakiblere tevdi edilir. Bu hususta murakibler tarafından verilecek raporlar bu lâyihalara bağlanır.

Murakibler bilûmum varidat ve sarfiyatın icrasından sonra evrakı müsbitisini senesi zarfında ve zamanında tedkik ve bunların müessesenin mevzuatına ve carî usullerine uygun olup olmadıklarını tesbit ve icabında muamelâtı teftiş ile mükellef olup bilânço ve hesabı katğıler senenin hitamından itibaren üç ay

Hk.

Da. E.

MADDE 7 — İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel şirketlerinden alınan menkul ve gayrimenkul emval ve eşya alât ve edevat ve sair kıymetlerin müfredatı itibarile ayrı ayrı birer defterleri tanzim olunur. Bu emvalin kıymetleri yekûnları ve mevcut mütedavil sermayeleri bu idarelerin sermayelerini ve bütün yekûn da umum müdürlüğün sermayesini teşkil eder.

MADDE 8 — Umum müdürlüğün istifa edeceği her türlü varidattan:

A) İdare ve işletme vesair bilûmum masraflar;

B) Belediye hissesi;

C) Mubayaa taksitleri karşılığı olarak Hazineye tevdi edilecek mebalîğ;

D) 9 ncu maddede yazılı hisseler;

E) Tecdid akçeleri,

Çıkarıldıktan sonra geri kalan safi hasılatın % 10 u fevkalâde masraflar ile kâr ve zarar hesabında vukuu melbuz açığı karşılamak üzere ihtiyat akçesi olarak indirilir ve mütebakisi tesisatın ıslah ve tevsiine sarfolunur. İslah ve tevsiat işleri tamamen bittikten sonra kalan mebalîğ İstanbul Belediyesi bütçesinde açılacak fasla irad kaydolunur.

MADDE 9 — İstanbul Tramvay ve tünel şirketlerinin satın alınmasına dair kanunların mahsus maddeleri mucibince satın alma bedellerinden mahsubu yapılan sandıklar ve hususî sermayelerin 31 - XII - 1938 tarihindeki matlub bakiyeleri % 5 faizle birlikte her sene 50 000 liradan aşağı olmamak üzere satın alma taksiti ile beraber umum müdürlük hasılatından ayrılacak mebalîğ ile temin edecektir.

İstanbul Belediye reisliği bu mebalîği da-

MADDE 7 — İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel şirketlerinden alınan menkul ve gayrimenkul emval ve eşya alât ve edevat ve sair kıymetlerin müfredatı itibarile ayrı ayrı birer defterleri tanzim olunur. Bu emvalin kıymetleri yekûnları ve mevcut mütedavil sermayeleri bu müesseselerin sermayelerini ve bütün yekûnda umum müdürlüğün sermayesini teşkil eder.

MADDE 8 — Hükûmetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9 — İstanbul Tramvay ve Tünel şirketlerinin satın alınmasına dair kanunların mahsus maddeleri mucibince satın alma bedellerinden mahsubu yapılan sandıklar ve hususî sermayelerin 31 - XII - 1938 tarihindeki matlub bakiyeleri % 5 faizle birlikte her sene 50 000 liradan aşağı olmamak üzere satın alma taksiti ile beraber Umum müdürlük hasılatından ayrılacak mebalîğ ile temin edilecektir.

İstanbul belediye reisliği bu mebalîği daha

B. E.

zarfında umum müdürlükçe kendilerine tevdi olunur.

Bunlar üzerinde yapılacak tedkikat hulâsasını müşir raporlar sene zarfında yapılan tedkik ve teftiş neticelerini de ihtiva etmek üzere Meclise sevkedilecek katği hesaba ve bilânçoya bağlanır.

Bilânçoların birer sureti, bu hususta belediye meclisinin ittihaz ettiği kararlarla birlikte Dahiliye ve Nafia vekâletlerine gönderilir.

MADDE 7 — İstanbul Elektrik, tramvay ve tünel şirketlerinden ve bu işleri devir alan idarelerden alınan menkul ve gayrimenkul emval ve eşya, alât ve edevat ve sair kıymetlerin müfredatı itibarile ayrı ayrı birer defterleri tanzim olunur. Bu emvalin kıymetleri yekûnları ve mevcut mütedavil sermayeleri bu müesseselerin sermayelerini ve bütün yekûnda umum müdürlüğün sermayesini teşkil eder.

MADDE 8 — Hükûmetin 8 nci maddesi aynen.

MADDE 9 — Tramvay ve tünel satın alma mukavele ve kanunları mucibince satın alma bedellerinden mahsubu yapılan sandıklar sermayeleri ile hususî sermayelerin 31 - XII - 1938 tarihindeki matlub bakiyeleri % 5 faizle birlikte her sene elli bin liradan aşağı olmamak üzere umum müdürlük hasılatından ödenir.

Umum müdürlük; bu kabil Devlet müesseseleri memurları tekaüd sandıklarına dair olan hususî kanunlarla müessese ve memurlar

Hü.

Da. E.

ha kısa bir zamanda temine ve umum müdürlük memurları için mevcut sermayelerle tekaüd sandığı teşkiline mezundur. Bu husus bir nizamname ile tayin olunur.

MADDE 10 — 1 - I - 1944 tarihine kadar tesisatın ıslah ve tevsii için celbedilecek her türlü malzeme, makine, alât ve edevat ve kablolar gümrük resminden muaftr.

MADDE 11 — Umum müdür belediye reisinin inhası üzerine Dahiliye vekili tarafından tayin olunur.

MADDE 12 — İstanbul belediye reisliği, umum müdürlüğün fennî ve idarî işlerinde çalıştırılmak ve hizmet müddetleri beş yılı geçmemek üzere lüzum görülecek yabancı mütehassısların celbine ve bunlarla mukaveleler akdine Dahiliye vekilinin muvafakatine salâhiyetlidir.

MADDE 13 — Umum müdürlüğün devralacağı gayrimenkullerin devir ve tesciline aid muameleler ve evrak damga resmine ve diğer resim ve harçlara tâbi değildir. Elektrik cereyanının açılması, kesilmesi veya arıza hakkında aboneler tarafından Umum müdürlüğe yapılacak müracaatlar yazı ile olduğu takdirde de damga resminden muaftr.

Umum müdürlüğün kazanç vergisi, bu vergiye tâbi kârının % 12 si nisbetinde almır.

MADDE 14 — Umum müdürlüğün deruhde ettiği hizmetlerin ifasına muktazi arazi ve arsalarla binalar, belediyelerce yapılacak istimlâk hakkında kanun hükümlerine göre istimlâk olunur.

kısa bir zamanda temine ve Umum müdürlük memurları için mevcut sermayelerle tekaüd sandığı teşkiline mezundur. Bu husus bir nizamname ile tayin olunur.

MADDE 10 — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir

MADDE 11 — Umum müdür, belediye reisinin inhası üzerine Dahiliye vekili tarafından tayin edilir.

Umum müdürlüğün maaşı (100) lira ve daha ziyade olan memur ve müstahdemleri Umum müdürün teklifi ve Belediye reisinin inhasile Dahiliye vekili tarafından ve maaşı bu miktardan daha aşağı olan memur ve müstahdemler Umum müdürün inhası ile Belediye reisi tarafından tayin edilir.

Mühendis, mimar ve fen memurları hakkında 2799 numaralı kanunun 5 nci maddesi hükümü tatbik edilir.

MADDE 12 — Hükümetin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13 — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14 — Hükümetin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

için kabul edilen vecibe, hak ve menfaatleri geçmemek üzere kendi memurları için bir tekaüd sandığı teşkiline mezundur. Bu husus bir nizamname ile tesbit olunur. Yukarıda yazılı sandık sermayelerile hususî sermayelerin de bu işte sureti istimali bu nizamnamede gösterilir.

MADDE 10 — Umum müdür, belediye reisinin inhası üzerine Dahiliye vekili tarafından tayin edilir.

Aylık tutarı yüz lira ve daha yukarı olan daimî aylıklı memur ve müstahdemler umum müdürün teklifi ve belediye reisinin inhasile Dahiliye vekili tarafından ve aylık tutarı bu miktardan aşağı olan daimî aylıklı memur ve müstahdemler umum müdürün inhasile belediye reisi tarafından tayin olunurlar.

Mühendis, mimar ve fenmemurları hakkında 2799 sayılı kanunun beşinci maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 11 — Hükümetin 12 nci maddesi aynen.

MADDE 12 — Elektrik cereyanının açılması, kesilmesi veya ârıza hakkında aboneler tarafından Umum müdürlüğe yapılacak müracaatlar yazı ile olduğu takdirde de damga resminden muafır.

Umum müdürlüğün kazanç vergisi bu vergiye tâbi kârının yüzde on ikisi nisbetinde alınır.

MADDE 13 — Hükümetin 14 nci maddesi aynen.

Hü.

MADDE 15 — 3481 numaralı kanun mülğadır.

MUVAKKAT MADDE — İstanbul tramvay, tünel idaresinin satın alma mukavelenamelerine göre Devlete geçtiği tarihten itibaren İstanbulbelediyesine devir tarihine kadar Şirket usullerine göre tebeyyün eden ve edecek olan varidat, aylık, gündelik, masraf, tamir, tesis ve işletmeye müteallik bircümle sarfiyat ile satın alma mukavelenamesinin tatbıkına taallük eden tediyeler Münakale ve muhabere vekilinin tasdikile tekemmül eder.

MADDE 16 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 17 — Bu kanun hükümlerinin icrasına Dahiliye, Maliye, Nafia, Gümrük ve inhisarlar ve Münakale ve muhabere vekilleri memurdur.

23 - IV - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	T. F. Silay	N. Tmaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel		H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş		Muhlis Erkmen
Mu. Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		C. Erçin

Da. E.

MADDE 15 — Hükümetin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16 — Hükümetin 16 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17 — Hükümetin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MUVAKAT MADDE 1 — 1 - I - 1944 tarihine kadar tesisatın ıslah ve tevsii için celbedilecek her türlü malzeme, makine, alât ve edevat ve kablolar gümrük resminden muafır.

MUVAKKAT MADDE 2 — Umum müdürlüğün devren alacağı gayri menkullerin devir ve tesciline aid muameleler ve evrak damga resmine ve diğer resim ve harçlara tâbi değildir.

MUVAKKAT MADDE 3 — 3481 numaralı kanunla tesis edilen İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ve buna bağlı tramvay ve tünel muvakkat idareleri için mevcut kanunlarla Nafia vekâletine verilen vazife ve salâhiyetlerin devir neticesine kadar Mûnakaalât vekâletince istimaline devam edilir.

MUVAKKAT MADDE 4 — İstanbul Elektrik, tramvay ve tünel idarelerine aid ve devir tarihinde mevcut bilûmum tesisat, nukud, ve evrak Mûnakaalât vekâletince teşkil edilecek bir tasfiye heyeti tarafından yeni idareye devir ve o tarihe kadar olan hesabat neticesi 3481 numaralı kanunda yazılı şekiller dairesinde tedkik olunur. Devre müteallik bilûmum sarfiyat bu kanunla teşkil edilen umum müdürlükçe ödenir.

MADDE 14 — Hükûmetin 16 ncı maddesi aynen.

MADDE 15 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye, Nafia, Gümrük ve inhisarlar ve Mûnakaalât vekilleri memurdur.